

HET STERVENS-ASTROGRAM EN HET LEVEN NA DE DOOD

In onze voorafgaande studies hebben we de stervens-astrogram beschouwd als een soort belichaming van het aardse leven dat op het moment van de dood tot een einde kwam. Het is een beeld van de vruchten van iemands aardse leven dat nu samen met hem naar het grotere universum gaat om daar verder te werken. Het is alsof de mensheid bezig is met het schilderen van een machtige koepel; zo onthullen de stervenshoroscopen van individuen en van historische personages gedurende lange perioden de actieve relatie van de mens met de sterrenhemel.

We zullen dit feit ook moeten zien in het licht van de zielservaringen na de dood. Het stervens-astrogram kijkt, zoals gezegd, twee richtingen uit, niet alleen naar het aardse leven dat nu voorbij is, maar ook naar de toekomst, dat wil zeggen in de eerste plaats naar het bestaan van de ziel na de dood in de geestelijke werelden.

In verband met de geboorte-astrogram werd uitgelegd hoe de menselijke ziel in verschillende, voor de geesteswetenschap herkenbare stadia in dit aardse leven terechtkomt. In een groter perspectief gezien, ondergaat de menselijke individualiteit drie stadia van ontwikkeling bij het betreden van de weg naar een nieuwe incarnatie. We beschreven ze als de passages door respectievelijk de Saturnus-, de zon- en de maansfeer. We lieten zien hoe de passages door de zon- en maansferen worden weerspiegeld in de geboorte-astrogram of constellatie van het kosmische denken (de constellatie van iemands filosofie of wereldbeeld) en in de prenatale constellatie die begint met de tijd van de conceptie en duurt tot aan de geboorte. Op dezelfde manier zou het mogelijk moeten zijn om de ziel van een mens te volgen op zijn weg door de geestelijke wereld na de dood.

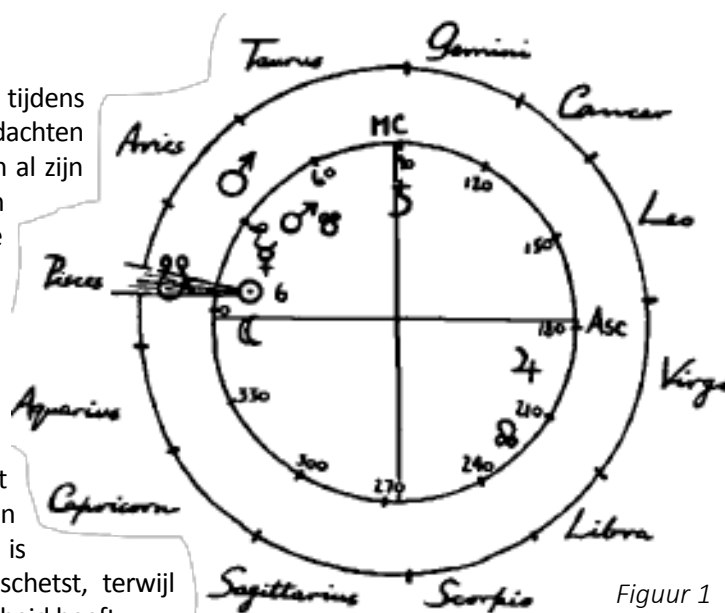
Het waren de kosmische feiten verbonden met de maan die onze leidraad werden bij het vinden van de prenatale relaties met de kosmos. Aldus werd de prenatale horoscoop bepaald door de relatie van de maan met de ascendant van de geboorte; de constellatie van het kosmische denken door de positie van de maan op het moment van de geboorte in relatie tot de maansknoop. In feite konden, gezien het moment van geboorte, bepaalde richtingen in de kosmos worden uitgewerkt. In deze richtingen zagen we een beeld van de toegangsweg van de ziel naar de aarde en van haar doorgang door de prenatale sferen. De positie van de maan bij de geboorte was vooral belangrijk; we beschreven het als het lokaliseren van de richting van de ingang van de ziel van de zon- naar de maansfeer.

In de stervens-astrogram zouden we dus ook een "richting" moeten kunnen vinden, een astronomische werkelijkheid, een beeld van de manier waarop deze menselijke ziel de kosmos is binnengegaan. We hebben het al gehad over de richting naar het oosten op het moment van de dood, hoe de ziel naar het eeuwige Oosten gaat. Deze richting leidt ons echter alleen maar van de aarde naar de maan. Om de zon- en Saturnus-sferen te bereiken, moet de ziel nog een andere "kosmische richting" krijgen, net zoals ze dat deed op de afdalende reis voor de geboorte. Maar nu is er een belangrijk verschil: terwijl het de maan was die de richting gaf aan de ingang van de ziel door de geboorte, is het de zon op het moment van de dood die de richting van het vertrek naar de hogere sferen bepaalt. Dit zal licht werpen op veel andere dingen.

Waar de zon zich in de dierenriem bevindt op het moment van het sterven van een mens is de kosmische richting, de richting van de poort naar de hogere sferen van de zon en Saturnus. Als we weten hoe we het resulterende kosmische schrift moeten lezen, zullen we enig idee krijgen van de spirituele stemming waarin de ziel van de overledene nu zijn weg vindt.

Rafaël bijvoorbeeld, die we al noemden, stierf op 6 april 1520. Rond die tijd ging de zon de Ram in. De Ram was dus de richting waarin de ziel van Rafaël de kosmische ruimtes in ging. We hebben hierin een beeld dat de neiging heeft uit te drukken in welke van de kosmische spirituele sferen deze individualiteit zijn thuis zou zoeken na de dood. Nu geeft het symbool zelf ♈ een opening aan, een opwaartse ademhaling van lof en vreugde, een uitbreiding. Inderdaad, Ram heeft altijd te maken met de ontvangst van, onze openheid voor spirituele krachten. Alleen al uit dit feit, de zon in Ram bij de dood van Rafaël, kunnen we een gevoel krijgen van wat de geestelijke

omgeving van deze grote individualiteit zou zijn tijdens het leven na de dood, te meer als we in gedachten houden hoe hij zijn aardse leven had geleefd, in al zijn kunst gewijd aan de creatieve ideeën en impulsen van spirituele werelden. Dat vinden we ook bij andere mensen, van wie we het gevoel hebben hoe ze zouden leven in een sfeer van creatieve ideeën na de dood, gevuld met het echte leven en het zijn in de geest. De zon was bijvoorbeeld in de Ram, bij de dood van Byron op 19 april 1824. Bij Schiller, 9 mei 1805, ging de zon uit de Ram over in de Stier, zodat het kosmische beeld hier een beetje in de richting van de Stier werd getransformeerd. Schiller's wereld is een ideale, wat harder en sneller, sterker geschetst, terwijl Byron's een wat lichter vleugje mooie beweeglijkheid heeft.

Figuur 1

Er is dus steeds meer te ontdekken over het leven na de dood. Als we dieper luisteren, zullen we ons bewust worden hoe in dit verband de fundamentele stemming, de fundamentele afstemming van de ziel of, we zouden kunnen zeggen, het basiskarakter van het astrale lichaam van zo'n individualiteit, die zich manifesteert in het kosmische oordeel, geopenbaard wordt. Het is inderdaad niet anders dan wat het was bij de constellatie van het kosmische denken, alleen in de tegenovergestelde richting. We zien het oordeel van de kosmos over dat leven en wezen dat, als de eerste vruchten van zijn ziel, de mens nu naar buiten de kosmos in voert.

Als bijvoorbeeld op 20 november 1910 (Gregoriaanse kalender), op het moment van de dood van Tolstoj, toen de zon het sterrenbeeld Schorpioen binnenging, zullen we hierin een beeld herkennen van de innerlijke vorm van de ziel van Tolstoj, gezien in het oordeel van de kosmos, de bijzondere kosmische sfeer die deze ziel naar zich toe trekt. Als we dan kijken naar het vaak dubbele en verdeelde aspect van Tolstoj's wezen, dat op een bepaald moment krachtig binnenkomt in het leven van de zintuigen en zich dan weer terugtrekt in de innerlijke eenzaamheid van de ziel en toch altijd rusteloos en dynamisch in zijn streven, zullen we de innerlijke verwantschap van deze menselijke ziel met de Schorpioen in het leven na de dood herkennen.

Dit aspect, de plaats van de zon in de dierenriem op het moment van de dood, is slechts één van de vele die belangrijk zijn. We hebben al gesproken over hoe men in de eerste dagen na de dood een groots tafereel van het aardse leven in het verleden ervaart, waarbij men de essentiële punten van het aardse lot als in een machtig beeld ziet. Dit is de eerste fase van het pad na de dood; het duurt maar een paar dagen, namelijk totdat het etherische lichaam is opgelost in de kosmos.

De menselijke ziel zal dan het fysieke en het etherische lichaam aan de kant hebben gelegd. De enige sluier die de innerlijke spirituele individualiteit nog draagt is het astrale - het lichaam van de ziel. In dit astrale lichaam leven nu nog alle menselijke verlangens, passies en neigingen in alle soorten en maten, die de ziel in het aardse leven heeft gehuisvest of gebaard. Voordat men zich kan verheffen tot hogere sferen van de geestelijke wereld, moet deze aura van de ziel gereinigd en gezuiverd worden. Men moet door de tijd van zuivering of loutering gaan, waarvan alle religies op basis van spiritueel inzicht vertellen. Aan dit aspect gaf Dante in zijn *Goddelijke Komedie* een poëtische vorm.

In deze tijd, het vagevuur zoals het wordt genoemd, ondergaat de menselijke ziel opnieuw alle ervaringen van het vroegere aardse leven, maar dan in een omgekeerde vorm. In zijn ware morele aspect ervaren we al het goede dat we anderen hebben aangedaan. We voelen het werkelijke effect van onze daden in de ziel van andere medemensen. Op dezelfde manier ervaren we de effecten van onze slechte daden in de zielen van anderen die we iets verkeerd hebben aangedaan. Neen, de omkering gaat nog verder dan dit, want het is in omgekeerde volgorde - van de laatste gebeurtenissen voor de dood, terug in de tijd tot aan de geboorte - dat de ziel alle gebeurtenissen van het voorbije leven in hun morele aspect ervaart. Bovendien duurt deze tijd van zuivering, zoals de geesteswetenschap laat zien, ongeveer een derde van de lengte van het vroegere aardse leven. Als de

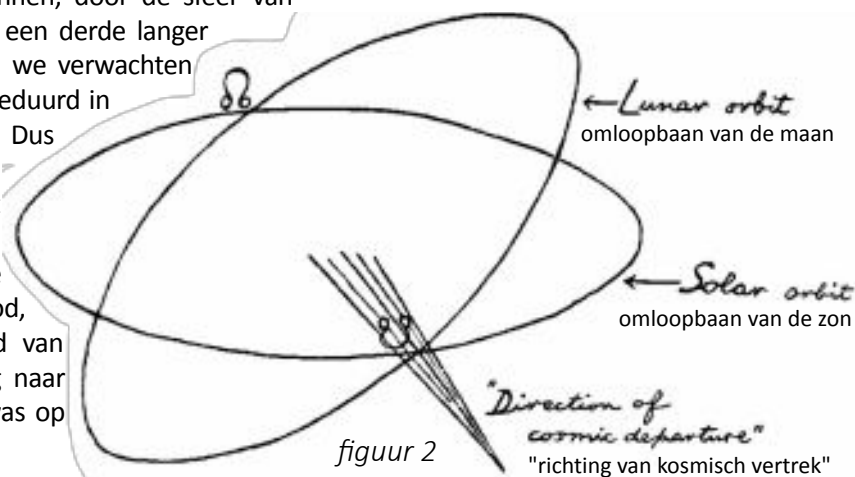
mens dus tot de leeftijd van 60 jaar leeft, zal de passage door deze kosmische sfeer ongeveer 20 jaar duren. Dan zal de ziel zo ver gezuiverd zijn dat ze naar hogere regionen van de geestelijke wereld kan opstijgen.

Deze tijd die de ziel in de zuiverings sfeer doorbrengt, zal in het stervens-astrogram op een heel reële manier worden aangegeven. Als voorbeeld nemen we het stervens-astrogram van Beethoven, die op 26 maart 1827 om half zes 's middags in Wenen stierf. De binnenste cirkel in Figuur 1 laat zien waar de sterrenbeelden op dat moment stonden. Bijzonder opvallend is de positie van Saturnus in de meridiaan. Het is alsof de zware hand van Saturnus op het tafereel zou drukken. In feite was Beethovens leven niet erg gelukkig; hij was diepgaand eenzaam en droeg een zware last van het lot op zijn schouders. Zijn lijden, vooral zijn eenzaamheid, was te wijten aan zijn gehoorstoornis en leidde uiteindelijk tot volledige doofheid. Juist dit gehoorverlies stond onder invloed van Saturnus. De eerste tekenen van een oorziekte, die ondanks alle inspanningen nooit gestopt kon worden, verschenen in het jaar 1798. In dat jaar stond Saturnus ongeveer op dezelfde plaats in de dierenriem als in de constellatie van zijn sterven. We hebben dus te maken met een passage van Saturnus in het verleden in de zin van eerdere artikelen, en dit is des te indrukwekkender door de positie van Saturnus in de meridiaan bij zijn overlijden.

Doofheid was inderdaad een zware slag van het lot voor Beethoven, want het verhinderde hem steeds meer om zijn beroep als musicus uit te oefenen, maar toch worstelde hij zich machtig door deze moeilijkheden heen. Onder de dwingende kracht van zijn lot steeg hij als componist tot nog grotere hoogten; een componist wiens werken vervolgens voorbestemd waren om de diepste invloed op de mensheid te hebben, zoals ze tot op de dag van vandaag nog steeds het geval is. Dit geldt vooral voor de *Negende Symfonie*, die hij beschreef als het meest rijpe werk van zijn geest. De *Negende Symfonie* werd gecomponeerd in de tijd dat Saturnus in de Ram was, dat wil zeggen op de plaats waar Mars in de horoscoop van zijn sterven stond. Het is dus verwant aan Mars in de Ram.

Zoveel is er gezegd om de horoscoop reëler en levendiger te maken. Wat ons echter interesseert in onze huidige context is de positie van de zon, die op het moment van het overlijden van Beethoven in zes graden van het teken Ram stond, of het eigenlijke sterrenbeeld van de Vissen. Daarom, zoals hierboven uitgelegd, zou dit de kosmische richting van het vertrek van de ziel van Beethoven zijn. Maar dit is nog steeds niet alles. We moeten ook rekening houden met de relatie met deze kosmische richting van de maansknoop die bij de dood van Beethoven in zestien graden van het teken Schorpioen lag. Dit verwijst naar de stijgende knoop; de dalende knoop, in oppositie daarmee, was in het teken Stier. We weten dat de maansknoten zich achterwaarts door de Dierenriem bewegen. Twee jaar na de dood van Beethoven kwam de dalende knoop in zijn achterwaartse koers in zes graden van het teken Ram, dat wil zeggen, naar de plaats in de hemel waar de zon bij zijn sterven stond. Maar we moeten de maansknoop nog 18 jaar en 7 maanden volgen voor een hele revolutie. Dit brengt ons bij 22 december 1847. Op deze dag is de dalende knoop weer op de plaats waar de zon in het stervens-astrogram staat.

We hebben nu bereikt wat we zochten. In de eerste plaats zijn er 20 jaar verstreken sinds de dood van Beethoven in 1827. Beethoven bereikte de leeftijd van 57 jaar, want hij werd geboren in 1770. Als we bedenken dat de ziel na de dood, om te beginnen, door de sfeer van zuivering gaat, een reis die ongeveer een derde langer duurt dan het leven op aarde, zullen we verwachten dat dit ongeveer 19 of 20 jaar heeft geduurd in het leven na de dood van Beethoven. Dus in de echte kosmische gebeurtenissen hebben we inderdaad iets dat beantwoordt aan de innerlijke belevingswereld van deze menselijke ziel, in maar liefst 20 jaar na zijn dood, ongeveer aan het einde van de tijd van zuivering, keert de maanknoop terug naar de plaats in de hemel waar de zon was op het moment van de dood.

Er kan gevraagd worden: Wat rechtvaardigt onze relatie met de ervaring van de ziel na de dood - het passeren van de "sfeer van zuivering"- naar deze specifieke kosmische gebeurtenissen? Om een antwoord te geven op deze vraag, zullen we nogmaals de betekenis van de maansknopen zoals beschreven in een eerder artikel in herinnering brengen (Figuur 2).

De knopen zijn de snijpunten van de banen van de zon en de maan. Dit zijn de punten waar de zon en de maan elkaar als het ware raken. Want we beschouwen de banen van de zon en de maan als het markeren van de buitenste scheidslijnen van de zonne- en maansferen - de verschillende evenaars, zeg maar, van deze hemelse sferen. De maansfeer draait binnen de zonnensfeer zodat de snijpunten rondgaan, met een ritme van 18 jaar en 7 maanden voor een volledige omwenteling daarin. Vervolgens komt het erop neer dat de maansknoop steeds weer terugkeert naar de essentiële plaats zoals hierboven beschreven, die de kosmische richting van het vertrek van de ziel van de aarde markeert. Voor Beethoven gebeurde dit, zoals we al zeiden, in het jaar 1847, want toen keerde de knoop terug naar zes graden in de Ram, de plaats waar de zon bij zijn dood stond.

Nu kunnen we dit kosmische feit ook op een nog concretere manier uitdrukken. Want de ziel brengt de tijd van zuivering in de maansfeer door. Daar moet de lagere natuur worden gezuiverd en aan de kant gezet. Pas als deze fase van het leven na de dood voorbij is (zoals de geesteswetenschap aantoont), duurt het een derde van de tijd dat de ziel op aarde doorbracht. Dit is het moment waarop, door de maansknoop, de zonne- en de maansfeer met elkaar in contact komen, precies in de individuele richting van het vertrek van de ziel.

Dezelfde verbinding kan in veel andere gevallen worden aangetoond. Tenzij er enkele organische eigenaardigheden zijn geweest, zullen we altijd in staat zijn om dit geschatte derde deel van de lengte van het aardse leven te traceren in verband met het stervens-astrogram, wat wijst op de spirituele verbinding die is beschreven.

Heel belangrijk is de constellatie van de planeten op het aangegeven moment, d.w.z. op het moment van verlaten van de maansfeer en het binnenkomen in de zonnensfeer. In het geval van Beethoven staat Mars weer op dezelfde plaats in het jaar 1847 als op het moment van het sterven, in het sterrenbeeld Ram. Mars is als het ware naar een hoger niveau getild, wat de overgang van de ziel van de maan- naar de zonnensfeer betekent. We kunnen concluderen dat dit een punt van bijzondere betekenis is dat de kosmos vooral wil benadrukken. Zoals we al eerder zeiden, behoort deze Mars in Ram tot de tijd van Beethoven's leven toen zijn grote meesterwerk de *Negende Symfonie* werd gecreëerd. Nu de ziel tot hogere sferen wordt toegelaten, licht ze opnieuw op in het kosmische oordeel, het is de geestelijke horizon, de kosmische en creatieve achtergrond van dit grote kunstwerk dat hier oplicht in de sfeer van het Ram -of-idealisme (zoals in een eerder artikel werd uitgelegd). Het is alsof in het denken over de kosmos nu het spirituele archetypen zou verschijnen. Gevoed door innerlijke wil, is het de wereld van ideeën en idealen die de verborgen werkelijkheid was in dit, het grootste werk van de geniale componist. Pas na de dood krijgt de *Negende Symfonie* haar kosmische betekenis en rijpt ze in de ziel van Beethoven tot een gigantische omvang. Tijdens zijn aardse leven beleefde Beethoven een ideaal - nee, een hele wereld van menselijke idealen - en bracht die naar beneden in de sterke realiteit van zijn muziek. Nu, als het zuiverste en meest essentiële element van zijn wezen, mag hij het aan de goden in de hemel geven. Want als hij de sfeer van de zon binnengaat, keert hij terug in de boezem van de goden, en met de vruchten van zijn aardse werk mag hij nu zelfs de archetypische, kosmische sfeer waaruit het kwam, de sfeer van het idealisme in het goddelijke en kosmische denken, verrijken.

Hierin hebben we tenminste een hint, een aanwijzing voor de ervaringen van de menselijke ziel tijdens het leven na de dood. Deze dingen zijn helemaal niet gemakkelijk in uiterlijke woorden uit te drukken; ze willen veel meer in de innerlijke stilte ervaren worden.